

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT, KÖZLÖNYE.

Elszételési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős

Vértesi Arnold

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-utca 1761. sz.
Kunz József ur kereskedésével szemben.

Hirdetések a legmérsékeltbb árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

Valódi nemzeti politika.

Debreczen, decz. 1.

(y) Az indemnity javaslat feletti vita a kormány győzelmével végződött.

Érdekes volt e vita lefolyása, mivel az új kormány programjával szemben, az ellenzéki pártok kifejtették álláspontjaikat.

A nemzet nagy közvéleményét azonban mindenek fölött a nemzeti pártnak az új kormányval szemben követendő politikája érdekelte. Kiváncsiak voltak az emberek Apponyi gróf magatartására.

S Apponyi gróf beszéde szónéklül a vita egyik legkimagaslóbb momentuma volt. S az ország közvéleménye örömmel győződött meg e beszédből, hogy a kormány s a nemzeti párt elvei közt alig van valami lényegesebb különbség.

Wekerle kormány elnök egyházügyi programját, Apponyi gróf teljesen magáévá tette, midőn rámutatott a házassági jog terén fennálló abnormális helyzetre s midőn ő maga is indokolva látja a reformok megvalósításának szükségét az egyházpolitikai téren. A közigazgatás reformját Apponyi szintén óhajtja, s csakis előterjesztendő törvényjavaslatok sorrendjére nézve vannak kifogásai, melyek elé a kormány nehézségeket gör-

ditni nem akar. — Mi pedig Apponyi grófnak a nemzeti politikáját illeti, erre nézve csak azt felelhetjük, hogy ékes szavakban igen szépen el lehet mondani, hogy ki mit ért a nemzeti politika alatt, s e thema felett igen szép és lendületes diszsertációkat lehet tartani; — de vannak sokan — s mi is ezek táborához tartozunk, — kik azt tartják, hogy jobb erről mentől kevesebbet beszélni, de annál többet tenni és cselekedni nemzeti szellemben az államélet minden terén.

Az angol államférfiu sohasem hirdeti nagy dobbal, hogy az angol gyarmatokon nemzeti politikát űz, pedig minden kereskedelmi, társadalmi és állami intézményében benne van az angol nemzeti politika lényege és szelleme s e gyarmatok kultur-műveltsége nem lehet más, — csakis angol.

A német egységet sem bombasztikus frázisokkal teremtették meg, hanem egy nagy államférfiu lángesze vitte keresztül az eszme diadalát fokozatosan, nagy előkészületek és egy jól megfontolt politika alapján.

Ma Magyarország élén egy ifju államférfiu áll, ki pár rövid év alatt, hatalmas karjaival kiragadta az országot a zilált pénzügyi viszonyok közül s a valuta ren-

dezésével hazájának örökemlékű szolgálatakat tett.

Ez ifju államférfiu, Széchenyi István jelszavát igyekszik megvalósítani, midőn az anyagi téren nagygyá akarta tenni hazáját. „Csak gazdag nemzet lehet független és szabad!” vallja Széchenyi, s e jelszót valósítja meg Wekerle Sándor.

Egy modern állam, csakis rendezett pénzügyek alapján felelhet meg a civilizáció követelményeinek.

És mi magyarok, nemzeti politikát igazán csakis akkor űzhetünk, ha felkarolhatjuk és fejleszthetjük kulturális intézményeinket. Ezt bár eddig is tettük, de csak csupán tehetjük még nagyobb arányban, miután pénzügyünk rendezve van.

Wekerle Sándor kormányelnök programja a maga egészében nem egyéb, mint egy hatalmas magyar nemzeti politika. Felöleli e program az államélet minden kívánalmait s rámutat minden téren a reformok hosszú láncolatára. S e reformok hivatva vannak Magyarország nemzeti egységét és konsolidációját szabadelvű alapokon megerősíteni.

Ha tehát Apponyi gróf szebbnél-szebb beszédeket tud tartani a nemzeti politikáról, — Wekerle kormányelnök, e nemzeti politikát tettek által akarja mi-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Hiszem és vallom.

Jártál-e már a végtelen kék
Egbolt alatt ugy nyári éjjelen,
Midőn virág szirmán a harmat
Gyémánt gyanánt csillogni megjelen?
A hold, az ég csillára bámul
Libegve fenn az ég azur mezén
S képzeld el, én „bolyongok“, ámbár
Nem bánt se kin, se „szende érzemény.“

A citromizü bú nem ö-mer,
Sosem fogott el holdvilág-falás,
Ömlengni sem szokott az ajkam,
Egyébre inti sok — tapasztalás.
Derült, vidám, bohó a lényem,
Szerelmet is csak ilyet ismerek
Es mégis! ime: holdvilágnál
Egészen másnak lát virág, berek.

Bosszankodom, tusázom én itt;
Az ellenfél erős: magam vagyok.
Nyerek, ha önmagam legyőzöm,
Vagy ha magamnak győzelmet hagyok?
Ha sziv van; ugy két „én“ csatáz benn,
Az egyik vidám, léha és hideg,
Kaczagva a diákos érzést,
Melytől a sziv oly ostobán piheg.

Hát újra kisdíák legyek tán.
Vallván szerelmet — ha még él e név —
S emedbe nézve, hordjak össze
Hetet-havat, ha elfogott a „hév“?
Nem, szép leány, nem értem én már
E balgaságot; ez se „psüt“, se sikk“,
Csak ostobák beszélnek így és,
Mondják, hogy annak lenni — jól esik.

A másik „én“ nem is felel rá,
Dul-fulni hagyja azt az egyik „ént“,
Hallgatja, mint tiporja, zuzza
A szivet és az „édes érzemény“-t.
Nem szól, csupán felém mutatja
Szép angyalarczod, bájos lényedet. —
Csak szóma inkább, mondna ellent . .
Szeretni újra! bah! az nem lehet . .

Nem szól az „én“ még erre sem, csak
Némán feléd int. Es ha láttalak . . .
De hát mi vagy, hogy így kiforgatsz
S mért jössz előmbé bájos hólyg alak? . .
Hisz elhatározám nyugodtan.
Hogy több szerelmet én nem ismerek,
Törődjenek fölötté mások,
Consummátum est! s én tovább megyek . .

Istent tagadva, egyszer egy nagy
Költő megirt egy verset el eno,
Evek során törölt egy-egy sort,
Hogy nem maradt belőle semmi se.

— Mester! kiált egyik tanítvány,
Remek művedből hát nem marad mi sem?
— Tévedsz tanítvány, több maradt ott:
Maradt: az Isten, mert most már hiszem . .

Jártál-e már a végtelen kék
Egbolt alatt ugy nyári éjjelen,
Midőn az Isten gondolatja:
Miljárdnyi sok csillag van ott jelen?
Egy-egy lehel e csillagokból,
Ez azt jelenti: egy lény elveszett
Csillag lefut, halandó meghal,
Szép lány! ha nem szeretsz, az én leszek.

Láncz-Hornyák Viktor.

Szörnnyü akadály.

(Bus történet.)

Ott ült velem szemben a törzsvendéglőnk
hosszu asztalánál, s gyakran és nagyokat sóhaj-
tott. A sóhajok után pedig rendszeren az követ-
kezett, hogy felém fordította mélabus, elkese-
rdett ábrázatát, haját lehetőleg még jobban
összekuszálta s egy halálra tétlhez illő keser-
ves hangon így szólt:

— No hát: ígyunk!

Összeütöttük poharainkat s nagy mohósággal
hörpintettük ki a jóféle itókat, a melyről

előbb megvalósítani. És hogy benne nemcsak az akarat, de a tett ereje is megvan, párosulva az államférfi lángelméjével, azt mint pénzügyminiszter, már megmutatta.

De mint jeleztük, az országra nézve biztonnal megnyugtatólag fog hatni ama tudat, hogy Appomyi gróf és pártja is felismerve a helyzetet, a belügyi téren előtérben álló reformokra nézve egy és ugyanazon elvi alapon áll a kormányval annak pártjával.

Magyarországon ma a pénzügyi, közigazgatási és valóságügyi reformok állnak az előtérben. Mind nagy és messze kiható érdekekkel bíró kérdések. S az indemnitás javaslat feletti vitának öröndetes eredménye tehát az, hogy a kormány álláspontja még a függetlenségi párt nagy részénél is, de annál inkább a nemzeti párt részéről támogató elismerésben részesült.

Reméljük is, hogy pártjainak felül-emelkedve végre a kicsinyes pártszempontokon és személyes érdekeken, a Wekerle kormányt nagy reform-munkájában támogatni fogják.

Wekerle Sándorban a parlament, az ország oly államférfiut, oly vezért bír, ki képes lesz megoldani e nagy feladatokat nem a maga, hanem nemzete dicsőségére.

Belföld.

A szabadelvű párt egysége. A szabadelvű párt keddi értekezletén fényes alakban nyilvánult az országos szabadelvű párt egysége, összetartása és szolidaritása a kormányelnökkel. A 38-ak, akiknek legnagyobb része, talán egy-két elégedetlenkedőt kivéve, nem is gondolt elszakadásra, teljesen megvannak nyugtatva Wekerle miniszterelnök nyílt, senki által fére nem magyarázható kijelentése által Wekerle megmutatta mennyire kitűnő érzékkel bír az iránt, hogyan kell egy nagy pártot vezetni. Ugyanakkor össze is tört minden kommentárt, minden kombinációt, mely a 38-ak fellépése óta az ellenzéki sajtóban felburjánzott s lehetetlenné tett

irva vagy, hogy felette módon jól esik a bánatos férfiúi kebelnek.

Nekem ugyan nem volt bánatom, hanem azért az itóka, hogy a francia regények hősesével szóljak: „hitemre mondom jól esett.”

S mivel hogy nem volt bánatom, a Pista komámnak meg úgy látszik több is volt a kelletnél, hát elhatároztam, hogy egy részét magamra veszem a bánatának. A többit csak bizza rá, aztán. Majd elbánoék én ezzel a részszel!

A helyzethez illő komoly ábrázatot öltöttem hát én is, összehoztam hát kissé frusztrát, elhuzattam a Magyariekkal, hogy: „Csak egy csillag ragyog fenn az égen” a miből aztán valójában is elkekeredtem egy kissé, s mikor ily módon a hangulat kelőképp elő volt készítve, így szóltam Pistához:

— Te Pista! Te édes komám! Hát mi is lelt téged voltaképen?

Komám természetesen ivott előbb egyet, aztán hörögve telelte:

— Nagy az én bajom!... Szörnyű nagy!

— Aztán micsoda?

— Nem vehetem azt el, a kit szeretek!

E már bizony komoly ok gondoltam magamban. Illő, hogy egy pohár itókat igyam rá én is. És a hogy ez megtörtént, kérdezősködtem tovább:

— Hát aztán miért nem veheted el?... Hiszen szép kis vagyunkád van, meg aztán a kereseted is elég szép!...

minden olyan törekvést, mely kívülről a párt egységének megbontására irányult.

Az említett értekezleten, miután a párt Wahrman iránti kegyeletének adóját leróta. Wekerle miniszterelnök néhány megjegyzést tett a párt beléletét érdeklő egy ügyben. — Köszönését nyilvánította a párt több tagja részéről irányában különlegesen is kifejezett bizalomért, a melyet a parlamentaris kormányzatnak megfelelően, természetesen csak a vele szolidaritásban álló kormány tagjaival együttesen fogadhat el. (Élénk helyeslés.)

Biztosítja a pártot arról, hogy a kormány mindent el fog követni arra, hogy programját megvalósítsa azon párt támogatásával, a melyből alakult; esetleg azok segítségével is, akik a párt-hoz csatlakoznak. (Élénk helyeslés.) Biztosít mindenkit arról is, hogy a kormány semminemű különleges befolyás alatt nem áll, ilye-mit irányában senki sem nyakorolt, sőt ez meg sem kíséreltetett s megnyugtatóan kijelentheti; hogy ilyenek nem is léteznek. (Élénk helyeslés.) Ismétli egyik előző értekezleten tett azon kijelentését, hogy a kormány közvetlen érintkezésben akar állni a párt tagjaival, óhajtja; hogy az eszmék itt a párt kebelében vitatásának meg is kéri, hogy ezen előterjesztést megnyugtató tudomásul véve, a felmerült incidenst ezzel teljesen befejezettnek tekintsék. (Általános élénk helyeslés.)

Elnök kijelenti, hogy az értekezlet a legnagyobb örömmel vette tudomásul a miniszterelnök előterjesztését. (Általános helyeslés.) — Végül helyeslő tudomásul vétetvén a miniszterelnöknek az országgyűlésnek legközelebbi munkarendjére vonatkozó előterjesztése, az értekezlet véget ért.

Érdekes hír az adó reformról. Ugy látszik, Wekerle Sándor dr. pénzügyminiszter az adóreformra vonatkozó összes törvényjavaslatokat még 1893-ban a Ház elé akarja terjeszteni. Sőt alkalmasint az a szándéka, hogy azok 1893-ban mártörvényekké is válljanak s így az 1894-iki adóztatásnak már ez új törvények alapján kell megtörténni. Ez a pénzügyminiszternek azon legújabb rendeletéből tűnik ki, amelyben meghagyja, hogy azokat az adónemeket, amelyek az 1893-95., tehát három évi ciklusra volnának 1893. év tavaszán kivetendők, csak egy évre vessék ki. Természetesen azért, mert az 1894. évi adóztatás már az új adórendszer szerint fog megtörténni. Mondanunk sem kell, hogy ezt a nagy értékű hírt a legnagyobb örömmel regisztráljuk.

Dühhel markolt bele a hajába, s aztán fél szemmel pislogott reám:

— Tudsz hallgatni? — kérdezte?

Ugy tettem, mintha sértve érezném magam. Mintha ez a kérdés meg bántott volna, hanem azért egy kis kvaterkát kifordítottam a flaszkóból a miközben dörmögve feleltem:

— Furcsa kérdés? — Mintha nem győződtem volna meg már róla ezerszer!... Furcsa mondhatom!... Hogy tudok-e hallgatni?... Hát hiszen a vizsgálaim nem ezt bizonyítják?

Ez az érv hatott rá. Elmosolyodtam gyengén ő is. Olyan mosoly volt mintha éretlen bírsalmába harapott volna.

Hanem aztán ismét elkomolyodott, a belekezdett a mondókájába.

*

— Hát szerelmes vagyok, komám, szerelmes a végtelenségig Angyal az, a kit szeretek, valóságos angyal, ha nem Ilius is.

De ezen aztán ne kaczagi. Tudom, hogy minden szere mes ezt mondja az ideáljáról, de ebben az esetben tényleg így is áll a dolog. Az ideálom szép, eleven, kedves, egyszerű és dolog. Soha annyira kellemmel és bájjal nem láttam valakit, például főzni, mint ő: Oh, de hát ilyen angyal ő mindenben!

— Talán nem szeret viszont? — kockáztattam meg a kérdést.

Magyar képviselőik üdvözlője osztrák képviselőhöz. Abból az alkalmából, hogy Kronawetter dr. képviselő az osztrák képviselőház tegnapi ülésében a Magyarország ellen irányuló támadások ellen határozottan sikra szállt, a magyar képviselőház számos tagja a következő üdvözlő táviratot intézte hozzá: „Kronawetter birodalmi gyűlési képviselőnek Bécs. Öszinte örömmel olvastuk férfiass nyilatkozatát, mert erős a meggyőződésünk, hogy az alkotmányosság képezi az egyedül biztos kapcsolatot a két szövetséges állam között és hogy a szabadságban testvérekké válnak a népek. Következnek az aláírások minden pártból. Falk Miksa külön táviratban üdvözölte Kronawettert.

Országgyűlés,

Nov. 30.

A Vaskapu csatornájának lemélyítéséről volt szó ma a képviselőházban s e tárgy kiválóan szakszerű vitát provokált, amelyet Bokross Elek előadó vezetett be, szép, tárgyyszerű beszéddel.

A nemzeti párt részéről Gaál Jenő (pécskai) tartott beszédet, amelyben műszaki agyálaimak adott kifejezést s kijelentette, hogy a törvényjavaslatot nem fogadja el.

Lukács Béla kereskedelmi miniszter általános figyelemmel hallgatott beszédben czáfolta meg Gaál Jenő műszaki kifogásait s kiválóan szakértő felvilágosításokkal szolgált a háznak az egész Vaskapu-szabályozást illetőleg. Erdekesen fejtegette a miniszter, hogy a vonatkozás minden neme akadálytalanul lesz eszkelhető a Vaskaput keresztül, akár a parton alkalmazott vasuti vontatás által. A ház élénk tetszése kísérte azokat a megjegyzéseit, melyekkel jellemezte a magyaroknak azt a rossz szokását, hogy a külföldi szakértőknek mindig nagyobb tekintélyt tulajdonítanak, mint a hazai erőknél. A szabadelvűpárt élénk helyesléssel kísérte Lukács beszédét.

Gaál Jenő rövid felszólalása s Lukács Béla miniszter válasza után az ülés öt percre felfüggesztetett. — A szünet után Papp Elek sikerrel polemizált Gaál Jenővel s a párttekinetektől teljesen ment, szakszerű fejtegetésekkel mutatta ki a kereskedelmi kormány által javasolt intézkedések szükségességét és hasznosságát. Beszédét nemcsak saját pártja, hanem a szabadelvűpárt is élénk helyesléssel kísérte Horváth Gyula a javaslat ellen beszélt.

Miklós Ödön mondott ezután egy kiváló szakértelmű s nagyhatású beszédet, —

No, hiszen meg is jártam vele. Olyan tekintetet vetett rám mint egy haragvó félisten. Dörgő hangon felelte:

— Hogy nem szereted? No, hiszen még csak ez kellene! Hát kiteszeretne?... Persze, hogy szereted!... Nagyon szereted!... Oh, hiszen a csókjában, az ölelésében van a lelke, boldogsága!...

— Akkor hát tán a szülei ellenzik a dolgot? — fagattam tovább.

Vállalt vont s kicsinylőleg felelte:

Dehogy a szülei, dehogy!...

— Vagy tán nagyon szegény?

A komám megint csak felbiggyesztette az ajkát, s elentmondott.

— Dehogy szegény, dehogy!...

*

A história kissé kihozott a sodromból. Felkeveredett kissé az epém, s haragosan kérdeztem:

— Az ördögbe, hát miért nem veheted el akkor?

A komám felemelte bozontos fejét, végig sujtott néhányszor a tekintetével, s minthogy az efféle dolgokban roppant ostobának tartott, mély szánakozással felelte:

— Hát hogy vehetném el?... Hiszen férjnél van!

J - cs.

mely minde Szép zava szakértőkne delmére a szoktak „m

A vi Elek előad a főlzólaló behatóan fo

L u ter még eg lalánul ma zéseit.

Elzuta v á t h G is elfogadta

Az ü István inte „Magyar A Ultramontá ellenmondá kedése T provokálta

A fr közül a ra hogy a tel mig a mér hogy Lou Carnot él a képvisel ben a vé nem fogjal bad a ké 1889-hez ismét elő. cziország nem szeun teszi meg érdekében eredmény sikerül, az nap hossz lapok egy nak majd jelentését, állanak. pedig az

Parlan menti

Az rok közt

S c len fellép lobogó lá helyreállit pártok kö s ezzel m vábbrasis beszédben állapított, jogi kérd

Gró mindenese utóbbi ké niszteri á Schwarze használni klerikális zen a du elkészülve

Hog oldala a tása miat s immár many sen iránt, az megadja, választók közéhez

hogy min kednék f alakítása mint a n

mely minden párton általános tetszést aratott. Szép szavakkal mondott elismerést a külföldi szakértőknek de nemes hévvel kelt aztán védelmére a magyar szakértőknek, kik soha sem szoktak „megrendelt szakvéleményeket“ liferálni.

A vita bezárása után B o k r o s s Elek előadó tartotta meg párbeszédét, melyben a főlshóalók majdnem mindenikének beszédével behatóan foglalkozott.

L u k á c s Béla kereskedelmi miniszter még egyszer főlshóalót, hogy a még czáfolatlanul maradt állításokra megtegye megjegyzéseit.

Ezután B o k r o s s Elek és H o r v á t h Gyula főlshóalása után részleteiben is elfogadta a ház a törvényjavaslatot.

Az ülés végén egy „heczkáplán“, Vajay István interpellálta a kultuszminisztert egy a „Magyar Allam“-ban foglalt „eset“ tárgyában. Ultramontán kitérései a saját pártjában is élénk ellenmondásokat provokáltak. Egy kellemetlenkedése T h a l y Kálmánt is főlshóalásra provokálta.

Külföld.

A francia kormányválság. A párisi lapok közül a radikális közlönyök örömeiket fejezik ki, hogy a tehetetlen Loubet kormány megbukott; míg a mérsékelt köztársasági lapok helyeslik, hogy Loubet nem bocsátkozott tranzakcióba Carnot elnök, hír szerint-üzenetet fog intézni a képviselőházhoz, igérve hogy a Panama-ügyben a vétkesek, bármily magasan álljanak is, nem fogják elkerülni a büntetést. De nem szabad a kérdés komolyságát tulozni, különben az 1889-hez hasonló agitációk veszedelme állhatna ismét elő. Parlamenti korrupció nincs Franciaországban, egy maréknyi ember tettei pedig nem szennyezhetik be a nemzetet. Brisson teszi meg a lépéseket a kabinet megalakítása érdekében és este fog az elnöknek referálni az eredményről. Ha Brissonak a vállalkozás nem sikerül, az elnök Bourgeois fogja hívni, ki tegnap hosszabb ideig Floquet-val tanácskozott. A lapok egy része kijelenti hogy az új kormánynak majd közzé kell tenni Prinet vizsgálóbíró jelentését, mások ellenben arra az álláspontra állanak, hogy a vétkesek a bíróság által, nem pedig az enquête utján üldözendők.

Parlamenti válság — parlamenti hecczek Ausztriában.

November 30.

Az osztrák képviselőház válságok és viharok közt izgalmasan tárgyalja a költségvetést. S c h w a r z e n b e r g herceg szerencsétlenül fellépése a pártok egész ellenkezését, újból lobogó lángra szította és az oly fáradtságosan helyreállított fegyverszünetet a nagy parlamenti pártok közt egy nap alatt megsemmisítette s ezzel megingatta a reményt is, ha valjon továbbra is lehetséges lesz e keresztülvinni a trónbeszédben a jelenlegi Reichsrath számára megállapított, a tisztán politikai, nota bene a közjogi kérdéseket kizáró programot.

Gróf T a a f f e és a feudális herceg közt mindenesetre megegyezés jött létre, hogy ez utóbbi kérdést intéz a tárca nélküli cseh miniszteri állás újbóli betöltése miatt; de hogy Schwarzenberg herceg ezt az alkalmat felfogja használni arra, hogy az iskolakérdést is felvesse klerikális alakban és heves oldaltámadást intézen a dualizmus ellen, arra gróf Taaffe nem volt elkészülve.

Hogy a birodalmi gyűlés szabadelvű bal oldala a feudális herceg ezen váratlan előrontása miatt gróf Taaffe ellen is bizalmatlan lett s immár biztosabb garanciákat követel a kormány semlegessége és a status quo fenntartása iránt, az nem csoda s a kabinetfő kell hogy megadja, a mit kívánnak, ha csak nem akar a választókra való hivatkozás kétségbeesett eszközéhez nyulni, mely csak azt eredményezné, hogy minden oldalon a radikális nuance kerekednék felül s egy mérsékelt ügyvivő többség alakítása a képviselőházban még nehezebb lenne, mint a mostaninak fenntartása.

A korona szentnek tartja a dualizmust, gróf Taaffe komolyan veszi azt; de nem lehet tagadni, hogy a feudális nemességben és az antiszemita, csehnek szlavéneknek és az osztrák szerb-horvátoknál heves ellenségei vannak és a birodalmi gyűlés képviselőházában csak a német szabadelvűekre, lengyelekre és a Coroniklubra lehet bizalommal számítani. Bármennyire van ellene gróf Taaffe, előbb-utóbb mégis elkerülhetlen lesz neki, ezekből az elemekből alkotni egy szilárd parlamenti többséget, melyhez mindenesetre csatlakozhatnának még a Hohenwartklub legmérsékeltőbb elemei.

A képviselőház keddi ülésén egyébiránt nem a válsággal foglalkoztak, hanem zajos vita folyt a magyar dologról.

A néhai Herbst Ede helyére megválasztott bécsi demokrata K r o n a w e t t e r mondott erélyes beszédet herceg Schwarzenberg minapi nyilatkozatai ellen s keményen megtámadta azt az irányzatot, mely Magyarország és a dualizmus ellen tör. Kiemelte, hogy Magyarországot csak államcsinnyel lehetne önállóságát megfosztani, ezt már megpróbálták 1848-ban; most a reakcionárius elemek gyűlölete újra kitört Magyarország ellen, mely a szabadság öre; ha ott kiirtanák a jogot, Ausztriában is vége a szabadságnak; de akárhány-szor kísérlették meg a jogfosztást, Magyarország mindannyiszor visszahódította s Magyarországból hatolt a szabadság fuvallata Ausztriába.

Geszmann képviselő erre közbeszólt, hogy: A „Neue Freie Presse“-utján, mire K r o n a w e t t e r visszavágott, hogy „ne tessék ilyen ostoba megjegyzéseket tenni, melyek ilyen komoly dologban pimaszság számba mennek“.

Azt a Bécsben vakmerőség számba menő nyilatkozatot is megtette Kronawetter, hogy Kossuthot dicséretileg emítette; hivatkozva arra, hogy Kossuth 1848-ban alkotmányt követelt az osztrákoknak. Lueger, a hírhedt antiszemita, nem győzte tovább türelemmel és szünet közbeszólt. Erre aztán viharos jelenet következett. mázsás gorombaságokat dobáltak egymás fejéhez.

K r o n a w e t t e r: Lueger ur, az ön multja sem zsidómentes.

L u e g e r: Mindenesetre zsidómentesebb, mint az ön.

K r o n a w e t t e r: En sohasem valottam magamat zsidóellenesnek.

L u e g e r: Ön régebben disznó zsidókról beszélt.

K r o n a w e t t e r: Ön hazudik! Önnek minden s-ava hazugság!

L u e g e r: Hány tanut állítsak elő?

Kronawetter megjegyezvén, hogy a Lueger-féle emberek hamis tanukkal dolgoznak, az tán gyönni mennek és feláldoztatják magukat. Az antiszemita és klerikális tábor szörnyen felzúdult s Kronawetter, ki sokáig nem juthatott szóhoz, felkiáltott.

„Ez szép parlament! Ptuj!“
Ezért meg az elnök rendreutasította Kronawettert, ki aztán elszántan folytatta beszédét és végül határozott nyilatkozatot kívánt a kormánytól az 1867-diki kiegyezés mellett, mert különben ő meg nem szavazza a költségvetést. Kronawetter beszédét a baloldalon helyeselték, de gróf Taaffe a kívánt nyilatkozatot nem tette meg. Hogy ilyen körülmények között mi fog történni, arra nézve a valószínűségeket hazájában — Ausztriában — hiányzik minden reális kombináció.

Paraszt regény.

— Tárgyalás a királyi táblán. —

Ritka áthatatos legény volt Fegyver Jóska Székelyen, Szabolcsvármegyében. Az igaz, hogy csak szolgálégyény volt, de azért mégis beleszeretett egy gazdaember leánya, mert Jóska szép, derék, józan életű legény vala, aki viszont szerette a szép leányt szive egész hevével.

A szerelmes pár csak várta, várta az idők jobbra fordulását, mikor Jóska már nem lesz többé szolgálégyény és a módos leányt pap elébe töltheti. — Nem kevesebb, mint hét esz-tendéig ígérték egymásnak, hogy szeretik egymást, tehát Fegyver Jóska valósgos Paraszt Jákób volt, aki meg akarta szol-

gálni az ő Rácheljét. Ez idő alatt soha sem nézett más leány szemébe, ez volt legelső és legutolsó szerelme a nemesen érző s a magyar ember áthatatosságát jellemző természetű paraszt-fiúnak.

Azonban a sors nagy vonást csinált a szerelmes pár tervén keresztül, mert a szép leányhoz egyszer csak így szólt a bátyja, aki másod-bíró volt a faluban:

— Kedves hugom, most már aztán vége legyen annak a Fegyver Jóskazásnak, itt van egy derék legény a másik faluból, esinos is, gazdag is, férjhez kell menned hozzá.

— De mikor én csak a Fegyver Jóska szeretem! felelé a leány.

— Hát én azt sem bánom, mondá reá a falu másod bírja, hanem azt ígérhetem neked egy Istenemre, egy lelkemre, hogy ha férjhez nem mégy ahhoz, akit én ajánlok, hát én leteszem a nyakadat a küszöbre és egy fejszével ketté vágom.

Sok ilyen dolgot kellett hallania a szegény leánynak, mert egyszer csak bire ment a faluban, hogy a szép leány férjhez mégy, de nem Fegyver Jóska-hoz. Jóska hagyta beszélni a falut, jól tudta ő hogy neki a szeretője hűséget esküdött, valamint hogy ő is és nem fogják megcsalni egymást.

Szegény szerelmes Jóska csak hitt, csak hitt, mindaddig, míg a szeretője pap elibe nem ment azzal a másik legénnyel. Szegény Jóska-val felfordult a világ, de mint erős magyar ember, akire szörnyű csapást mértek, nem pityergéssel tölté az időt, még csak egy szomorú nótát se dalolt, hanem elment a lakodalomra, a hova ötet is meghívták, de nem vőlegénynek.

Következett a menyasszony-tánc. Jóska is táncot kezdett a szép menyasszonnyal, a kítől egész csendben ezt kérdezte:

— Hát el tudtál engem hagyni én angyalom?

— El, mert kénytelen voltam vele, kényszerítettek reá. — De én csak téged szeretlek ezen a világon.

— Igaz ez, nem csalsz meg?

— Az élő Istenre esküszöm, — lelkem Jóska.

— No hát akkor te én gyönyörűségem, nem leszesz te másé, inkább a halalé.

Ezzel szép csendesen lenyult a csizmája szárához, kivett belőle egy revolvért és mellbe lötte vele a kedvesét. A leány lerogyott és mert az első golyónak nem volt foganatja, Jóska még egyszer rálőtt és aztán önmagába bocsátott be egy golyót. Ezután kicsavarták a kezéből a revolvért.

Fegyver Jóska e tettét a nyiregyházi törvényszék gyilkossági kísérletnek minősítette, mert látta az előre megfontolt szándékot. A leány, illetve menyecske, nem halt bele a sebekbe és Jóska is felgyógyult, tehát enyhébb büntetésképen a törvényszék tíz évi f e g y h á z a t mért a szerelmes Fegyver Jóska fejére.

Királyi táblánk büntető tanácsa Székl Farkas elnöklete alatt tárgyalta ezt az ügyet és egészen más álláspontra helyezkedett, mint a törvényszék. Nevezetesen tekintetbe vette azt a chaoszt, zürzavart, mely egy ilyen ember lelkében támad, ama borzasztó csapásra, mely egy egész életet, életezést tönkre tesz, s az ilyen lelki állapotban a szándékosság egész más világításban tűnik elő s itt gyilkossági kísérletről nem lehet szó. Annél fogva a királyi tábla az esetet szándékos emberölési kísérletnek minősítette és ezért elítélte Fegyver Jóska-t öt évi b ő r t ő n r e.

A „rokonszenves“ elítélt, akit ilyen nemes szerelemre és gyilkolási kísérletében is menthető tette maga a természet tanított, mert még iskolákat sem járt, nem felebbezett az ítélet ellen.

A regény vége az lett, hogy midőn a menyecske felgyógyult, mint leány-menyecske azonnal megkezdte a válópert a férje ellen és nagyon való-zinű, hogy ha Fegyver Jóska leülte a büntetését, hát mégis csak az ő felesége lesz. Fegyver Jóska eléggé meg is szenvedett érte: szolgálván hét évet, nyomta az ágyat hat hétig

és ülte a börtönt Isten tudja meddig. Ez talán csak elég egy asszonyért, -- ha még olyan szép is.

Színház.

Vendégtellépés volt tegnap színpadunkon: Csurgai Adél k. a. mutatta be magát a Kis molnárné című operet czimszerepében.

E szerep már maga sem igen alkalmas arra, hogy bemutató legyen s úgy is volt, hogy a kisasszony fellép a Madarász fejedelemségében, Jonathán Harryetjében, azonban nekünk nem lévén speciális debreczeni primadonnánk, ha Örley nem játszik valamely szerepet, mint pl. Molyt, akkor halomra omlik a repertoír. Így volt ez a kisasszony bemutatójával is, a kis molnárnéban kellett fellépnie.

Csurgai Adél csinos és elegáns jelenség, szép hanggal a ki azonban a lehetséges legjárhatóbban a színpadon, és úgy énekel, mint a hangversenyteremben állana és éneke olyan operai aifürekkel van tele, melyek jellemzik a konzervatóriumot most elhagyott növendéket. Jó rendező, tanítási, színpadismeret idővel kedvelt énekesnővé fogja őt tenni, de ilyen egykedvűségben ez idő szerint sem szabad színpadon énekelnie.

A közönség elég rokoszenvenesen fogadta őt, többször meg is tapsolta a hangját. A miénk közül jők voltak Örley, Fejes Lidi, Rónaszéki, Püspöky, Solyom.

Berlin—Debreczen. Említettük, hogy R. Réthy Laura asszonyt Berlinbe hívják primadonnának. Mint értesülünk, a művésznőhöz tegnap érkezett meg a berlini Unter der Linden színház igazgatóságának eredeti szerződése egy évre 25 ezer márká fizetéssel. Érdekes véletlen, hogy ugyanaz nap kapta meg a művésznő ami jövődöbeli igazgatónk Tiszai Dezső szerződését is — Debreczenbe, havi 700 frt fizetéssel. Mindenesetre ritka találkozás két ily alkalomnak. Egyik oldalon a fényes külföldi ajánlat, a világváros világhírű dicsőséget ígérő csábítása, — a másik oldalon a legmagyarabb város hívása. Reánk nézve természetesen kívánatos és örvendetes lenne, ha R. Réthy Laura — Debreczent választaná és visszatérne közzénk. Berlin több fényvel kecsegtető de Debreczen nagyobb szeretetet ad. A művésznő sürgönyileg tudatta is már Tiszával, hogy a szerződést elfogadja.

Az aradi színház pályázata, mint nekünk onnan írják, december 1-jén járt le. A pályázók között legerősebb sánszai vannak Leszkay Andrásnak és Mészáros kolozsvári színházi titkárnak, a kinek érdekében Dtrói Mór mozog. Az aradiak azonban nem akarják, hogy színházuk a kolozsvári színház filiálja legyen és így valószínű, hogy színházukat egyhangulag Leszkay Andrásnak adják. A pályázatok felet a ma délután tartandó színházi bizottsági ülés dönt. Leszkay András és Bács Károly pár nap óta Aradon vannak.

Tiszay Dezső, színházunk jövődö igazgatója tegnap este városunkba érkezett, hogy itt aláírja a szerződést. Csütörtökön itt tartózkodik, és aláírják a szerződést azután visszatutazik Kassára. Tiszay ma d. e. a szegedi hitelbank 187. sz. betéti könyvén letette a tanács által kívánt tizezer frt. kaucziót.

Napi hírek.

— „Csokonai könyvnyomda és kiadó r. társaság.” Tegnap délután új és nagyfontosságú társas vállalat alakult Debreczenben, nyomdai, könyvkötészeti iparágak üzésére, irodalmi művek kiadására. A társaság, miként városunk zászlóhordozó közművelődési egyesülete, szintén Debreczen halhatatlan nevű költőjétől köcsönözte a nevét: „Csokonai könyvnyomda és kiadó részvénytársaság”. A társaság, melynek tagjai kivétel nélkül közéletünk tekintélyes, kiváló

szereplő egyénei közé tartoznak, nagy összegű alaptőkével alakult meg s feladatául tűzte ki Debreczenben a nyomdászatnak fejlesztését és az irodalomnak — művek kiadása által való terjesztését. E célból megszerezte a „Debreczeni Ellenör“ tíz év óta fennálló, gazdagon berendezett könyvnyomdáját, ennek könyvkötészeti és a „Debreczeni Ellenör“ lapot. Mindezek 1893. január 1-jén mennek át a részvénytársaság tulajdonába és kezelésébe. A társaság nagymérvű fölszerelésekkel gazdagítja nyomdáját és könyvkötészeti, úgy, hogy az a fővárosi elsőrangú nyomdákkal lesz képes versenyezni. — A lap érdekében hasonlóképen nevezetes ujitások várhatók. A tegnap tartott alakuló gyűlésen az alapszabályok elfogadása után, megválasztott az igazgatóság, melynek tagjai: dr. Király Ferencz, Komlóssy Dezső, dr. Kemény Mór, Simonffy Emil és Vértési Arnold. A felügyelő-bizottság tagjai: Györfly Aladár, Kövy Lajos és Szent-Királyi Tivadar, póttag: Lukács Ármán. A társaság a apítói: dr. Király Ferencz, az igazgatóság elnöke, Györfly Aladár, dr. Kemény Mór, Komlóssy Dezső, Kövy Lajos, Közgazdasági bank, Lukács Ármán, Mayer Emil, Ormódy Lajos, Simonffy Emil, Steinfeld Mihály, Szabó Miklós, Szent-Királyi Tivadar és Vértési Arnold.

— **Felhívás az ágost. evang. hívekhez.** A „Rendezet“ 33 §-a értelmében az egyháztanács fele új választás alá esik. A választás oly módon történik, hogy a szavazó egyháztagnak csak azon jelölteknek neveit hagyja meg a szavazóíven, a kiket megválasztatni óhajt s ezen ívet átadja a szavazatszedő bizottságnak. A szavazatok f. é. d. e. c. z. m. b. r. 4-én azaz vasárnap d. e. 10—12 óra között és d. u. 2—4 között adandók át. Felkérjük az egyháznak szavazati joggal bíró tagjait, hogy a kitűött időben szavazataikat beadni sziveskedjenek, mert a későbbben beadott szavazatok tekintetbe vétetni nem fognak. Ki szavazati ívet nem kapott, sziveskedjék ez iránt a szavazatszedő bizottsághoz fordulni. Debreczen, 1892. decz. 1-én. Az elnökség.

— **Hianyos téli menetrend.** Többször föl emeltük már kérő szavunkat a debreczen—Szatmári vasut téli menetrendjének más célszerűbb beosztása iránt. — Öszintén bevalljuk, hogy a nagy közönség ezen méltányos régi kívánságának figyelmen kívül hagyása, nem a legkellemesebben érlnt bennünket, — mert miatta fölötte sok kellemetlenségnek van kitéve az utazó közönség. — A mi laikus eszünkkel még a vasut forgalmára nézve is károsnak tartjuk, hogy Debreczenből Szatmár felé, ezen az annyira élénk vasuti vonalon, téli hónapokban nappal egyáltalán nem lehet utazni. Egy vonat indul hajnalban, mikor még csak 3 óra muva virrad, a második délután, mikor mindjárt besötétedik a köddel telített láthatár és a harmadik öreg este. Kérdezzük, egy családapa, vagy bárki is, nővel, gyermekkel hogyan vágjon neki ilyen időben, hidegben, hóban esetleg zivatarban ha az utazásának célpontja valamely, egy kis vasuti állomástól vagy szűk megálló örháztól távolabb fekvő községben tanyán van, ameddig még szekeren, kocsin is kell hosszabb-rövidebb utat megtennie? Sok esetben kocsin sem vár az utasra, s ilyenkor nincsen, ahol virradásig eltöltse az éjszakát. — Még több okot is hozhatnánk fel a mostani téli menetrendből a közönségre nehezéző hátrányok közül: de elég ennyi, hogy megérthető legyen, mennyire kívánatos és szükséges volna legalább jövőre, ha egy reggel 7—8 óra tájban induló vonat illesztetnék bele a menetrendbe.

— **Az új pénz és az osztrák-magyar bank.** Az új arany pénzek egyike a 20 koronás, már meglehetősen forgalomba jött s a közönség csodákozok, hogy az osztrák-magyar bank nem hoz forgalomba egy koronás bankot sem. Ez azonban, mint illetékes helyről értesülünk, nem azért történt, mintha a bank megelégedett volna az új bankokról, hanem egyszerre akarták az új koronás bankjegyeket a piacra vinni. A banknál lázasan dolgoznak, hogy részünkre új bankók jussanak garmadával, már t. i. annak, akinek jut.

— **Adoptálás.** Kövesdi János, a jótékony és ref. egyházi célú adományairól híres gazdag debreczeni polgár fiává fogadta néhai Bilkei Lipsey Imre és Okolicsányi Klementina kiskorú fiát Bilkei Imrét, akinek eddig is Kövesdi János volt a gondnoka s a kit ezután Kövesdi Bilkei Imrénének fognak nevezni.

— **A vármegyházáról.** Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága december 13-dán rendezte a bizottsági tagok választásának határnapját kifizetik s intézkednek a választások megejtése iránt. December 8-án pedig számotkérő székelt tartanak.

— **Egy rablógilykosság a királyi táblán.** Érdekes bűnügyet tárgyalt kir. táblánk büntető tanácsa ma Széll Farkas tanácselnök elnöklété alatt. Iszu Juon és Prikop Péter csolti lakosok községök határában egy semmi ségért elevenen eltemették Trif Fülöpöt egy patak medrébe. Trif Fülöpé 1892. ápril 11-én Nagysomkútra ment a vásárra, honnan nem tért vissza többé. Férje rosszat sejtve keresésére indult és Csolt alatt egy patak medrében meg is találta nejét elföldelve. A vizsgálat megindult és ennek során küldt, hogy az asszony Iszu Juonnai és Prikop Péterrel volt egy korcsmában, ahol pálinkát ittak. A két nevezett vallomást tett, mely szerint együtt indultak el a korcsmából s egy peres kérdésben összevesztek, mire Iszu Juon a patak mellett megragadta az asszonyt, a fejét belenyomta a mocsárba és felhívta Prikopot hogy földet hányjon rá, míg ő tartja; a földet rá is hányták, Iszu rátaposta az asszonyra, a ki kétségbe esetten hörgött és rugkapált. El nem hagyták az elföldelést mindaddig, míg az asszony teljes ki nem szenvedett. Az asszonynál levő kartont, a mit a vásáron vett és egy subát magukkal vitték. A királyi tábla Garra Jenő kimerítő előadása után Iszu Juont tizenégy, Prikop Pétert pedig tíz évi fegyházra ítélte.

— **Jogtalan vámsorompók ellen.** Még mindig léteznek az országban szerte vámsorompók, melyek míg egy részről az illető városok fejlődését gátolják, másrészt az ipar és kereskedelem fejlődésére is békítőlag hatnak és a bevitteli forgalomnak utját állják. De ezen vámsorompók belül gyakorolt vámszedési jogok is a messzi múltban lelik alapjukat, ha ugyan mindegyiknek van alapja. — A kereskedelmi miniszter most egy valamennyi — törvényhatóságnak, tehát Debreczennek is megküldött rendelettel ki akarja kutatni, hogy a fennálló vámszedési jogok közül melyek a jogosak és melyek a jogtalanok? A rendelet szerint ugyanis az utadó törvények szerint az utadó törvény életbe léptetése előtt gyakorolt vámszedési jogok igazolandók. A rendelet e tekintetben az eljárásra nézve részletes intézkedéseket tartalmaz, melyek közül kiemelendők, hogy az igazolás kérdésében hozandó határozatok hivatalból mindig telterjesztendők lesznek és hogy a tárgyalásokra az államépítészeti hivatalok főnökei mindig meghívandók és nekik a hozandó határozatok kézbesítendők.

— **Első nap a jégen.** A hőmérő higanyoszlopa addig-addig kerülgette a zérust, míg egyszer csak tökéletesen alája került. Most már úgy látszik, állandóan a fagypontra tart stációt, legalább egy időre. Nehány nap óta egészen becsületes telünk van, száraz, egészséges, hideg, mely gyors keringésbe hozza a vért, pirosra csipi az arcot, és felkölti az emberekben a vágyat a téli szezon sokféle örömei után. A buzgó Szikszay már napok óta olyan jókedvű volt, hogy madarat lehetett volna vele fogatni. Dicselkedve mondogatta: — Urak, olyan tél lesz az idén, amilyen nem volt tizenhatsz esztendő óta. Tegnap reggel megjelentek az utcasarkokon, meg a kávéházak trónusainál a téli sport várvavárt hirdetőlapjai: A „jégpálya nyitva van.” Nem volt tegnap ennél olvasottabb nyomtatvány az egész városban. Tán a kormány bukását hírül adó külön kiadások sem keltettek ör-

vendeteseb
délután eg
fürdő felé.
ban mosoly
a gardedá
Jó ómen,
közönség
nyomó rés
gében vo
mező moso
nyörű, fell
vissza cs
csengő ka
a jégen;
gyönyörkő
fesztelen
kell gyalu

— H
60—65 év
be a „Bég
laktanya
hogy a sz
meghalt.
házba, ah
Sándor re
hogy az i
széltűdés
körözni fo

— E
elnöke S
ügyigazga
kir. itélőt
nevezte k
rásbírósa

— E
lenség tö
ezeni köz
jövő vona
mikor Me
getett el
a sineken
ment
addig öt
dony kere
lábat. Fej
val még
szerencsét
maradásá

—
Cziczó La
ezigány a
pöt akarn
rakást, m
hattak, m
észrevette
szirozni e
is nyilván
lendő kö
Faráó iva
séghez, h

—
országser
szomszéd
mellettag
a z á z
t ü n e t
esétlen e
ben a há
A megbet
tént és r
főszolgabi
foganatos
az elhalt
honnan h
orvosi viz
lerában h
rém, tek
ezzel az

—
Ludányi
napig tar
masztotta
mia vezér
tudta fel
őrség ül
alig volt
tek t ne
hogy híd

vendetesebb szencziót e néhány szónál. Kora délután egész vándorlás indult meg a Margit-fürdő felé. Prémis felöltökben, kaczkias sapkákban mosolygó kisasszonyok sietnek kifelé, hogy a gardedámok alig bírnak velük lépést tartani. Jó ómen, hogy az első napon mindjárt oly szép közönség volt a jégen. A szépnem adta a tulnyomó részt, míg az erősebb nembeliek gyengében voltak képviselve. A simára csiszolt jégmező mosolyogva fogadta első vendégeit. Gyönyörű, felhőtlen égbolt tiszta kékje verődött vissza csillogó felületén. Jókedvű zürzavar, csengő kaczagás, enyelegve tovasikló párok kiűn a jégen; benn a csarnok jól fűtött szobáiban gyönyörködő gardedámok szemlélik a fiatalok feszelen vígságát. Csak egy kicsit jobban le kell gyalulni a jeget, mert bizaz itt-ott hepehupás.

— **Halál a korcsmában.** Tegnap este egy 60—65 évesnek látszó sovány öreg ember ment be a „Bégány“ korcsmába, mely a Gilányilaktanya mellett van. A korcsmáros bejelentette, hogy a szegény ember reggelre az istállóban meghalt. A holttestet beszállították a kózkórházba, ahol az orvosok felboncolták. Tóth Sándor rendőrtiszt jelenlétében s konstatálták, hogy az ismeretlen, aki vidékről jött be, szív-szélhűdés érte. A holttestet lefényképezték és körözni fogják országszerte.

— **Kinevezés.** A debreczeni kir. ité őtábla elnöke Schweiger Gábor m. szigeti pénzügyigazgatósági joggyakornokot a debreczeni kir. itélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki s szolgálatára a huszti kir. járásbíróhoz osztotta be.

— **Elgázolta a vonat.** Véres szerencsétlenség történt ma délbén 1/2 órákor a debreczeni központi pályaudvarban. A Szatmár felől jövő vonat épen berobogott a pályaudvarba, mikor Menczel János váltóór egy kutyát kergetett el a vágányokról de szerencsétlenségére a sineken megbotlott s míg a kutyát megmentette az elgázolásból, addig őt elütötte a prűszkölő vonat s a mozony kerekei iszonyuan összeroncolták karjait, lábait. Feje is be van zúzódva. Borzasztó kinjával még élve szállították be a kózkórházba a szerencsétlenül járt váltóórt, — akinék életben maradásához kevés a remény.

— **Tolvaj cigány asszonyok.** Ma délelőtt Cziczó Lajos suszterhez beállított egy csomó cigány asszony azzal a kijelentéssel, hogy cipőt akarnak venni. Eleibök is raktak egy nagy rakást, melyből kényök kedvök szerint válogathattak, midőn egyszerre csak az éber segéd észrevette, hogy az egyik asszony elakar sandzsirozni egy pár finom rámas cipőt. A többi is nyilván ezen a műveleten törte a fejét. Illeendő körömpontás után az enyves kezű Faraó ivadékok felkisértettek az I. ker. rendőrséghez, hol „érdekőkben“ intézkedtek.

— **Kolera Biharmegyében.** Mikor a kolera országszerte szünőben van, akkor ijeszti meg a szomszédos Biharmegyét. Száldobágyon, Margitta mellett ugyanis Lázár Miklós nevű emberen a z á z s i a i k o l e r a m i n d e n t ü n e t e i voltak észlelhetők. A szerencsétlen embert iszonyu görcsök kinozták, miközben a hányászekelés egy perczig sem szünetelt. A megbetegülés vasárnap este 10 órákor történt és reggelre a beteg meghalt. A főszolgabíró a legszigorubb óvintézkedéseket foganatosította. Még nem lehet meg tudni, vajjon az elhalt margittai lakos-e, vagy pedig máshonnan hurczolta oda a rémes járványt. — Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Lázár koleraiban halt meg. Rémlehet, hogy az ázsiai rém, tekintve a hideg időjárást, be fogja érni ezzel az egy áldozattal.

— **Al Dobos Gábor.** Biharmegyében egy Ludányi Ferenc nevű szegény legény négy hónapig tartotta rettegésben a lakosságot. Feltámasztotta halottaiból Dobos Gábor híres haramia vezér nevét, kinek viselt dolgait máig sem tudta felejteni a falusi nép. Ludányi a csendőrség üldözö körmei közül mindig kisiklott s alig volt hét, melyen újabb meg újabb gáztetekt nem követett volna el. Különösen most, hogy hidegre változott az idő, sz gényebb pász-

toemberek kifosztására irányult igyekezete. Mert éhezett. E tekintetben saját szerű methodusa volt. Pisztolylyal rohant az illetőkre.

— Van-e enivalód? Add ide mind. Mert ha nem, a halál fia vagy. Én egy haramia bandának vagyok a főnöke. A vezérünk Dobos Gábor, a ki embervért iszik.

Hogy személye iránt a respektust megőrizzé, távozása alkalmával Bagó Márton nyomdájának a legkiválóbb betyár romantikáit hagyta hátra s ez használt is, mert Dobos Gábor haramiabanda eleséggyűjtőjét végtelen félelmek között emlegette a vidék. Megjegyzendő, hogy mint tatárpusztítás után, a hová ő betette a lábát, nem maradt ott élelmi czikk. Ezt a veszedelmes embert a borziki erdőben fogták meg. Ludányi Ferencz gyöngy-tarjáni csavargó. A csendőrségnél azt hiszik, hogy valami sötét bűn terheli lelkét, a miért négy hónapra keresztül az erdőben bujdokolt.

— **Az emberbarát** Debreczenben van egy jószívű nőtlen doktor, aki megsajnál minden szegényt, a nyomorgó betegeinek pedig saját költségén hozatja meg a gyógyszereket. A doktort, tegnap véletlenül egy lívatalhelyiségbe vitte dolga. Komornak látszott, kissé panaszkodott, hogy kedve szerint nem segíthet a szegényeken s azon tételődött, hogy az elaprózott segélylyel csak ideig-óráig enyhítheti a nyomort.

— Elhatároztam örökbe fogadok valami szegény gyermeket. Ha szétforgácsolom azt a pénzt, amit rákölténék, husz gyermeknek is jutna harapnivaló de csak egy falat... Nem nevelhetnék-e föl e pénzen legalább egy embert, akit aztán egészen boldoggá tehetnék.

Es a jólelkű ember sokáig eltűnődött azon hogy honnan vegyen ilyen gyermeket.

Mellette gubbaszkodott egy ruházatban és arczban egyaránt megviselt kis hivatalnok, a ki megértvén a doktor töprengését, a fülébe sugta:

— Tudok én egy gyermeket, a kit örökbe fogadhat...
Az orvos meghatottsággal ragadta meg kezét.

— Hol van az a gyermek?
— Majd megmutatom.
— Vezessen oda.
— Még nem lehet kérem.
— Miért?
— Mert az a gyermek még nem született a világra.

— Hát hol van?
A kis hivatalnok titokteljes arczczal nézett körül és némi discret rötelkedéssel sugta:
— A feleségemnél...

— **Rövid hírek.** Farkas Albert, megválasztott mátai biztos hivatali esküjét a mai tanácsülésen tette le. — **Költözö honvédek.** A külső vásártéri barakban elszállásolt honvédség tegnap hurczolkodott be a péterfiak új laktanyába. — **Garázda éjjelezők.** A tegnap éjjel czirkáló rendőröknek ugyancsak meggyűlt a bajuk a rakonzátlankodó, éjjeli mulatókkal; közülök többeket be is kísérték. — **Szalonna tolvajok.** Kaszás Klára, Csillám Bálint ebcsi tanyás gazdától három kiö szilonnát eltolvajlott, a mint mondá azért, mert nagyon megéhezett egy kis jó fagyos szalonnára, meg azért mert felbujtogatták. — **A tök miatt.** Egy paraszt asszony ma reggel tököt vásárolt s amikor azt hazavitte, hát a gazdasszonya nem volt meglegedve a véteménynyel, mire az asszony dühösen visszatért a piacra és követelte, hogy a kofa vegye vissza a tököt, ez vonakodott, miből olyan összekülönbözés támadt, hogy csak a rendőrközbelpése vetett véget a már-már csődületet támasztó két asszony eszmecseréinek. — **Talált tőrgyök.** A II. kerületi rendőrségnél egy elegáns női-sapka, a mezőrendőrségnél egy járulat van letéve. Tulajdonosaik átvehetik.

x. **Uj siker.** A nemrég lefolyt brüsszeli kiállítás alkalmából a kiállítás elnöke a következő levelet intézte a gróf Esterházy Géza féle cognac gyárhoz, mely a kiállításon tudvalevőleg a diszoklevelet az arany éremmel nyerte el: „Különös és kiváló örömmre szolgál, hogy önökkel tudathatom, mikép kiállításunk zsürije

aküldött és kiállított cognacot oly kitűnő minőségűnek találta, hogy ezért a legnagyobb kitüntetést: a diszoklevelet aranyéremmel ítélte oda. Midőn e kiváló és jelentékeny sikerhez, mely egyszersmind hazájuk cognac iparágának sikere is, őszinte szerencsekívánataimat nyilvánítom, tudatom egyszersmind, hogy a diszoklevelet és az aranyérmel egyidejűleg elküldöttük. Üdvözlétem stb.

Legújabb.

A „Debreczeni Ellenör“ saját külön táviratta.

ARAD, december 1. Az aradi színügyi bizottság Fábian László főispán elnöke te alatt ma délelőtt 11 órákor tartott ülésében tulnyomó szótöbbséggel hat pályázó közül Leszkaynak adta ki a színházat, Leszkay 9, Makó 1, Rakodezay 2 szavazatot kapott.

Vegyes hírek.

* **Agyonvort huszárok.** Hétfőre virradva a budapesti Ferencz József laktanyában egy iszonyuan összekaszabolt katona támolygott be: Walter Ferencz huszárkáplár a 13-ik ezredből. Teste több helyen sebektől boritva, iszonyu vérvesztéseket szenvedett, végső erőlködés között ért a laktanyába, s alig tudta elmondani azt, a mi vele s társával Mihály Sándorral történt. A két katona Rákosra ment ki egy polgári bormérőbe. A mint Walter összefüggéstelen és homályos előadásából meg lehet érteni, éjjel hazafelé vették utjokat, a rákosi vasutállomáson soha nem látott alakok őket agyba-főbe verték. Valahogy kiszabadult a merénylök körmei közül, de társával mi történt nem tudja. Jenő főherczeg mint a 13-ik huszárezred parancsnoka, maga vette kezébe a titokzatos ügyet. Mihály Sándor holttestét a vágányokon átkelve megtalálták. Az első jelre kétségtelennek látszott, hogy Mihályt másutt verték meg ide csak azért hozták, hogy a vonat átmenjen a hullán és eltereljék a vizsgálatot. A két huszár szerencsétlen esete, a megejtett hivatalos bonczolás után, már világosabban áll előttünk. Az orvosok szerint ugyanis Mihály Sándor közhuszár holttestének bonczolása arra enged következtetni, hogy a halált vasutiba leset s nem gyilkos merénylet okozta. A katonaorvosok szerint a sebek minősége, helyzete és különfélesége arra enged következtetni, hogy nem emberi támadásról van szó. E mellett bizonyít az orvosok szerint a lábszár alsó harmadának többszörös törése is. Ezek szerint, tekintve a holttest feltalálásának helyét, szinte kétségtelen, hogy a vasut ütötte el a huszárokat és pedig valószínűleg a temesvári gyorsvonat. A két huszár ruháját tüzetesen megvizsgálták s azokon kocsikenőcsöt találtak, sőt a halott sebei is észleltek ilyen kocsikenőcsötől származó foltokat. Walter káplár még a halállal vívódik. A tegnap előállított kertészlegényeket, alibijük igazolása után, elbocsátották.

* **A kolera megszűnt.** Budapest fő és székváros központi járvány-bizottsága ülésén Gerlőczy Károly alpolgármester örömmel konstataulta hogy a járvány megszűnt. Indítványára kimondták, hogy a házak kapuit nem szükséges többé egész nap nyitva tartani, az élelmi szerekkel és gyümölcszel való házalás ismét szabad, a régi záróra szintén jogaiba lép sat. A budai kholera-bárakot megszüntették s ezentul az esetleges budai betegeket is Pestre szállítják. Egy bizottság indítványozta, hogy mondják ki hivatalosan a kholera megszűntét, a járványbizottság oszoljon fel. Gerlőczy Károly indítványára ugy módosították ezt, hogy ha öt egymást követő napon nem fordul elő újabb kholeraeset, ezt bejelentik a belügyminiszternek, a ki rögtön hivatalosan konstataálni fogja a járvány megszűntét. A járványbizottság a függőben levő ügyek lebonyolításáig nem oszolhat fel, de már csak külön meghívásra ül össze.

CSARNOK.

A forizmak.

Irta:

Sz. Buday Etel.

Az igaz szerelem rejtőzik mint az ibolya, de mit mégis elárul illata.

Titkon jót és nagyot tenni, hogy a világ meg se tudja, csak a fennkölt lelkek tulajdona.

Mi a szív! — egy jól osztályozott kamara, melybe az érzelmek az ész szava elől el vannak zárva. Mert a szív érzelmek önkéntesen működnek, kizárva az ész bölcs szavát, melylyel ritkán jutnak egyetértésre. Az agy és szív többnyire elenmondásban állanak egymással.

S míg a gyöngye szív fellengős érzelméből nem engedve, övességére tör — addig a józan ész, mindent elkövet a veszély elhárítására: de mi ritkán sikerül a bölcs ész kudarczczal vonul vissza és a szegény szív sokszor elpusztul csatlódásában.

Azért jó a szív érzelmeinek halgatni az észnek bölcs tanácsaira.

Kevés ok is elég, a kis városi mendemonda, tere-fere megindítására, mely hógörgetegként nagyobbulva romboló hatalmával törve, zuzva rohan tova, nem kimélve őt meg leket becsületet.

Es jaj annak! kit ez ár magával ragad. Azért őrizkedjünk a mendemondát elhinni, tovább adni, mely sokakat tehet tönkre s mi meg könnyen a rágalmazás ocsmány bűnébe esbetünk.

Ó, dicső gondolat: szabadság! . . . mit senki semmi nem korlátozhat — nem gátolhat, hogy a végtelenig a végtelenségbe ne törjön.

Ugy a börtönben szülő szabadság után vágyódó rabnak — a kolostor szent falai közt szülő zárdaszűznek szellemét is kívül viszed a szűk falakon.

Ó ember! a gondolat szabadságában szabad vagy, még szived dobog, agyad működik. — Szabad! mint merész röptű sas, földi hatalom nem gátolhat bármily körülmény, helyzet nyugózzon is le. . . . Szellemed, szabad, szabad marad! . . .

Hogy másokat jóknak, nemeseknek tartunk önmagunknak kell jónak, nemesnek lennünk: mert saját kicsinyességünkől vonunk következtetést a másokéra, könnyen feltételezve, hogy minden hibáink, rossz tulajdonságaink másokban is megvan.

Azért őrizkedjünk az oly emberektől, kik mindjárt képesek rosszat, szemtelent feltételezni embertársairól; mert az ily egyének önmagukban hordják mind azon rossz tulajdonságokat, melyeket másokban keresnek.

A kötelesség érzete, erőt ad a gyöngének is.

A legnemesebb szív is könnyen lesz önzővé ha még nem ösmeri a szenvedés gyötrelmeit.

A szenvedés nemesíti a szívet, miként a vad rózsafát a beoltás, mely csak is azután terem nemes virágot.

A szeretet nemesebb érzelem a szerelemnél. A szerelem lehet önző, gyűtrő; de a szeretet soha. A szerelem földi érzelem — a szeretet mennyei. A szerelem is csak úgy boldogíthat, ha alapja a szeretet. — A szeretet minden, az a vallás, a hit, az erény. Az vezetői lelkünket Istenhez, szívünket embertársainkhoz.

A barátság egy oly szent érzelem, mit ha kijátszva megcsalunk, csak önmagunkat csaljuk meg.

A dölyf, az önhittség, rokon az ostobasággal.

A féltékenység egy nemt len érzelem, a ki féltékeny az nemesen nem szerethet és a kit féltetni kell — az nem érdemes a szerelemre.

A féltékenység, akár jogosult akár sem, mind a két félt megalázza, ugy azt ki félt és a ki féltve van. . . . A féltékenység veszélyessé is válhat: mert a legártatlanabb asszonyt is férje féltékenysége gyanussá teheti.

Közönség köréből.

Tekintetes szerkesztő ur!

A m. kir. possa ajánlott levél feladási hivatalánál rendszeres bélyeg, levelező-lap és utalvány adáé-vevés folyik, míg a levelet feladni kívánók hosszú ideig kénytelenek várni, hogy a feladáshoz juthassanak. Nem azt akarom e nyilvános felszólalással, mely az erélyes és mindenre figyelő postafőnök ur figyelmét van előzve e körülményre is felhívni, bizonyíthatni, hogy ott bélyeg eladás egyáltalán felesleges, sőt ellenkezőleg, de legalább azok, a kik levéljegyet más-hol is — bármely tőzsdében — szerzhetnek, ne szaporítsák a sokszor pl. esti órákban a feladásra túltömötten várakozók számát. Erre nézve kívánná a postára járó közönség a főnök ur intézkedését.

Debreczen, 1892. nov. 30.

B.

Lóheremag rész-cséplés

kerestetik egy cséplőgép részére, mely a lóheremagot egyszeri műveletben a szalmából kicsépli és a gubóbóit kidörzsöli. A gép ez idő szerint Biharmegyében dolgozik. Részeséplési díj: 10 százaléka a kicséplést szemnek.

Bővebb értesítéssel szolgál **Graepel Hugó** gépgyáros Budapesten.

WEBER I. sörccsarnokában

NAPONTA

BOK- és KIRÁLY-SÖR,

valamint igen du- választéku

Villás reggeli

kapható.

Holnap, pénteken este a Magyar Testvérek zenekara mellett

tepertős turós csusza.

Kolozsvári káposzta,

főzi egy kolozsvári szakácsné.

Endemi nagy liba

fajbéli

2 tojó és 1 gunár

12 forintjával

eladó.

Adelsbeger József

ispán urnál

Székelyhidon.

HÁRMÓNARÓL
külön árjegyzék
kerendő.

Sternberg A. és Testvére

Budapest, VII. Kerepesiut 36.

Saját készítményül mindennemű vonós-, verés-, fa és réz fuvóhangszerek és azok alkatrészei. Mindennemű hangszerek és zenélő művek javítása és hangolása a szakirú pontossággal eszközöltek.

NAGY KÉPES
árjegyzék
ingyen és bérmentve,

LEGLICSBÓBTÓL LEGMAGASABB ÁRIG
karácsonyi ajándékok

Gyermek játékok

legjutányosabb árban kaphatók

Szent-Királyi Tivadar

műipararú raktárában.

TERMÉSZETES

Máribadi forrás-só

(por és jégezalakban) vegyileg megvizsgálta dr. Ludwig Ernő tanár által. — Klinikusok és orvosok eredményesen használják a gyomor, végbél és máj betegségeinél, székrekedés, aranyér, kövesség, a belső szervek elbizása és ennek következményei ellen. Csakis eredeti üvegesekben, vagy csomagokba adagolva, itt látható védjeggyel.

Máribadi forrás pasztilái.

Gyomorégés, savanyu felbőgés, gyomornyomás, renyhe székelés, aranyeres bántalmak ellen csillapítólag hatnak. Eredeti katulyákban minden ásványviz, gyógyfükereskedésben és gyógytárban kapható.

Czim: Salz-Süd-Werk Marienbad (Böhmen)

Brassói és Gácsi posztók

Flanel-takarók, Lópokrócok, Tricot, Permien és Toskin, Mindennemű bélésneműek, Férfi chiffon ingek 150, 190, 220, 260, minőségekben,

Gyapju alsó ingek, nadrágok

nagy választékban Szabó Lajos fiai

cégnél:

DEBRECZEN, R ó z s a - t é r.

Alkalmazást nyerhet

egy helybeli fűszer és gyarmatáru ügynöki irodában egy oly egyén, ki a magyar, német levelezésben és könyvvitelben teljes jártassággal bír és már helyben mint ilyen működött. Ajánlatok e lap kiadó hivatalába intézendők.

Legnagyobb választék
**FLANELLE, POSZTÓ,
TRICÓT SELYEM,**

SZINES

TÉLI SZOKNYÁKBAN

legújabb izlés szerint
olcsón határozott árakhoz

Kardos Lászlónál

Kossuth-utca.

Nemcsak kolera ellen, hanem mindig ajánlható

Kapható
csak a
legfinomabb
fűszer
és
csemege-
áru
kereskedés-
ekben,

gyógyszer-
tárakban,
gyógyfü
kereskedé-
sekben
és
kávész-
házakban.

Tényleg tiszta borkivonat.

M. Lorenz és Fia.

A

Czérna, szallag, rövid, pamut és szövőttárak-kereskedés.

a „Szerescsenhez”
Bécs, I. Bauernmarkt 18.

ajánlja dus raktárát leg-
jobb minőségű

bel- és külföldi
gyártmányaiban

Az árak kitűnőségeért kezeskedik
a cég 60 éves fennállása.

Vidéki megrendések pontosan tel-
es-ittetnek utárvét mellett.

Uj kávéház
megnyitás!

Uj kávéház

Uj kávéház
megnyitás!

A kereskedelmi és iparbank új, díszes kétemeletes palotájában a kényelemnek, a modern kor izléses köveleményének minden tekintetben megfelelő fényes

UJ KÁVÉHÁZAT

rendeztem be, melyet már folyó évi december hó elsején, azaz csütörtökön elsőrendű zenekar közreműködése mellett

CORSÓ KÁVÉHÁZ

ezimen ünnepélyesen meg is nyitok.

Midőn erről a n. é. közönséget ez uton is értesíteni szerencsém van, egyuttal ígérem, hogy minden igyekezetemmel oda törekszem, hogy vendégeim kényelmét, szórakozását biztosítsam.

Tisztán kezelt kávéházi italok,

Borok, pezsgők, külön mulató helyiségek

pontos kiszolgálát állanak vendégeim rendelkezésére.

A n. é. közönség pártfogását kéri

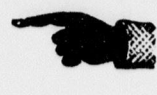
tisztelettel

Alter Sandor
kávés.

Addig is míg új nagy szőnyeg raktárunkat berendezhetjük, helyszűke miatt leltározásunk előtt
mindenféle

 SZŐNYEGEK,

BUTORKELMÉK,

 Ágy és asztalterítők

valamint

Függönyöket,

Viaszos vászon, padló parkett és linooleumot

10, 20, 30 százalékkal olcsóbban árultunk.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA.

Leszállított árak!

Leltározás alkalmából
Deczember hó 1-től kezdve az
összes raktárunkon lévő

Női ruhaszöveteket,

fekete divat-kelméket is,
Színes mosóvelezeket,
téli gyapju nagykendőket,

trikot derék és gyermek ruhákat,
valamint

Szőnyeget,

butorszövetek, ágy és asztalterítőket

függönyöket

mélyen leszállított árakon

árusítjuk el.

Szabó Lajos Fiai.

 Debreczen, Rózsater.

GYENES LAJOS

Debreczen, főtér, városház épület.

 tetemesen

 leszállított árban

ajánlja

Női ruha szöveteket és diszeket,

velezeket,

 Télikendőket,

Kötényeket és

egyéb divatárakat.

Sirkoszoruk 55 krajczártól feljebb.

GRÓF ESTERHÁZY COGNAC

mely tiszta borból készül s ezért a közönség legkedveltebb itala

 mindenütt kapható.

Központi iroda: Budapesten, külső vácsi-út 23.

—
mányvál
reménye
csalókák
reményk
kerle S
nagy e
menti h
zék leg
furtabb
nyitott
kormány
sos má
pességéb
Ha
leg ellen
kenység
s tehets
gárhoz e
az állító
aggódó h
a pártér
mány s
nem ál
érintkez
val, nem
csak pu
óhajtja,

A „Deb

A

A h
míg ott r
mikor e i
akkor vál
végtelen

végig az
ilyen a sz
futja fény
örökre.

A fé
gonata vi
ha ök is

—
jövője? N
míg a des
joga a di
ragyogó s
desz ákró

A f
Meg